

BIZKAI MINTZ-EDER

EDERTASUNA

Euskalerrri osora begira naiagok. Ain dok ederra... Ezin esan beste gauz bikain jaukazak aurrean... Baiña, lenengo, nor nazan esan bear deuat. Nire izena ta abizena dituk = BIZKAI EUZKO IZKUNTZA:

Pozez beterik esan bear deuat, adiskide: Lur onen altzo zabaléan ikusi, ezagutu ta gozartu ditudan bitxi ta edertasun guztien artean ederrenetarikoa berbeta, izkuntza dok.

Neure burua goratzera ez naiagok, ori ez dok ba egokia, ta gixiago, gizontasunezkoa.

Zera, egia ta ona gauz berbera izatera eltzen dituk. Bizkaiko lurralde ontan be, gizon, meatz, solo, mendi, itxaso, danak alkartu zituan, ta euren artean berbeta bat sortu juen: Bizkaiko izkuntz mamintsua.

* * *

SORPEN - AGIRIA

Ni, beti, atsegiñaz, bizi izan nok lurralde onetan. Emengo jentearen jeiñua, biotza, irriparrea ez dituk edozelakoak. Ondo artua izan nok gizaldien gizaldietan Millak urteren buruan.

Noz jaio nintzan jakin nai al dok?

Euskaldunak sortu ziranean... Euzkotarrak eta ni bat gaituk, mendiak legez zabal, soloaren era giarratsu, baratzen irudira loratsu...

Nire sormenaren jakin-miña oso kezkatua dok jakintsuen artean... lan ta lan jabiltzazak ene jaiotzaren agiri papera billatu nairik, ta iñundik iñora, gaur arte ezin aurkitu.

Ain nok zarra, baiña ez tximurra... ain nok antxiñakoa, baiña

neure alabak lez liraiña, ain garbia... neure kutunen antzera edurra lakua? zuri, argi ta urre.

* * *

BIZI - LEKUA

Nunbaiten bizi bear ta, Aitorren lurraldeetan oiña tinkatu genduan aneika urteak direla. Ezin esan beste.

Mendietan, baso bazterretan, izpaterretan, arkaitz zulo ta lezetan igaroten genduazan gure bizitzko urteak.

Gurē sorrerako lenen aldia, olan, izan zuan: Mendi, zelai ta arkaitzetakoa, baiña, benetan, giarratsua.

Orain lez mizkatuak ez; ezta ain arroak be... Gure jauregia lur berbera zuan, ta gure egoitza ta lo-gelak lur barruetako berezko leza, ondo, apainduak.

* * *

BIOTZ ONEKO LOREA

Euskerak, ain eder dalarik eta ain jakintsu, mendi bitarte orreetan izan ioan bere sorrera maitegarria.

Jente aren barrua eguzkizko arkaitza legez zuan argia, ta erretakako ur saltari ta dizdilariaren antzera garbia... euren barruan eioten zuan bakearen urun zuria.

Olan sortua dok euskera, biotz onetako lorea...

* * *

ARAU JAKINTSUAK

Baiña, alan da guzti be, arrituta naiagok. Gizon areek, nundik nora, jarri eikioezan oiñarri ain jakintsuak, gaur, gizon jakitunak

ikaratzen dituan euzko izkuntz be-rezi oneri...

Nire izatearen edertasuna, aditzaren jakituria ta gaiñerako joskera ta edergallu guztiak, zertatik eta nundik, datozen jakin nai al dok...?

Begiak zabaldu, arnasa, ondo, artu ta euzko izadi gizadira begiratu.

Gure arkaitz gallur, mendi ta arruak sendoak eta argiz orniduak dituk, eguzkiaren inguruan darabilen jira-biran.

Egunez eta gabaz... argiz, euriz, aizez ta edurrez, izadiaren bizia egiten ta indartzen joiak.

* * *

IZADIA ARGITZAILLE

Egunetik egunera, euskaldun ibarrak luzatzen, zabaltzen ta indarbarritzen joiezak.

Lurraren giroa geroago ta ederrago. Gure jente eiztaria, ortxe, asi zuan ederraren aurrean izkuntza sortzen. Zenbat eta arkaitz sendo, zelai orlegi, lur mamin ta itxas ederragoak ikusi, berbea be bikaiñagoa zuan, itz joskera be iñagoa, euskeraren mardultasuna askoz osotuagoa.

Izadiaren izakerak astindu ta arritzen jítuan lurralde ontako giza semien erraiak.

Buruko argitasuna sortu ta biotzeko maitasuna suspertzeko duintzuan, aurrean, eukezen lur edergalluak. Era ortan, mendiko abere gizenek lez, guri, jaio zuan Euskera... Izadiak eta giro onak itz egiten jeutsen, arriak adimena bizkortu ta basoetako iturriak irudimena gardentzen.

PAULIN